

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ФОРМУ ТЕКСТУ ТА ЇХ ВРАХУВАННЯ В НАВЧАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Л.І. Попова

*Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»*

В наш час зростає потреба використання іноземних мов для досягнення різноманітних цілей. Це пояснюється, серед іншого, значним розвитком інформаційних технологій, які надають широкі можливості для створення, обробки, збереження та передачі інформації. Зростають також можливості для різноманітних контактів в професійній та громадській діяльності, в особистому житті. За таких умов письмове або усне мовне оформлення різних видів діяльності стає нагальною потребою. Виникають різноманітні тексти, форма яких залежить від їх призначення. Але не тільки призначення тексту визначає його форму. Форма тексту багато в чому залежить також від індивідуальних якостей того, хто цей текст створює (наприклад, від здібностей, підготовки тощо). Форму тексту визначає також знаходження його творця (автора) у відповідних психологічних станах. Це можуть бути хвилювання, втома, впевненість або невпевненість тощо. Для творчих професій відомим є стан натхнення, тобто такий стан, який є найоптимальнішим для виникнення відповідного твору. Цей стан також залежить від багатьох факторів, наприклад, від конкретної попередньої підготовки до роботи, від часу, потрібного для зосередження на конкретній тематиці тощо [2].

На форму тексту впливають також соціальні фактори: рівень освіти того, хто створює текст, а також час, який є в наявності для створення тексту, моральні або матеріальні стимули. Іноді виникає потреба створити текст великого обсягу, щоб підкреслити значущість відповідної тематики. І, навпаки, може бути необхідним лаконічний, стислий текст, щоб швидко донести до читачів інформацію, а також зменшити матеріальні витрати на підготовку тексту. Всі ці фактори слід враховувати в процесі підготовки навчальних текстів, особливо для текстів спеціального спрямування, які використовуються для навчання студентів конкретних спеціальностей з метою оптимізації їх мовної підготовки [1].

В останній час часто йдеться про різні форми навчання мови для вирішення комунікативних задач (комунікативні методи навчання). Володіння мовою з точки зору розв'язання конкретних комунікативних задач передбачає серед іншого найбільш раціональне вживання мови в конкретних ситуаціях [3, с. 385]. В одних випадках, наприклад, важливим може бути одержання короткої відповіді на запитання, що може бути здійснено навіть невербальними способами. В інших випадках потрібним може бути художній твір, де досконале активне володіння засобами мови поєднується із творчою інтуїцією, що наближає створення тексту до мистецтва. Останнє завдання потребує, як правило, значної всебічної попередньої підготовки автора тексту, а також відповідного часу та зусиль для безпосередньої роботи над текстом. Але такі

зусилля (ресурси) часто непотрібні для вирішення інших комунікативних задач, навіть якщо за допомогою досконалої форми тексту намагаються оптимізувати вплив на читача або слухача. В деяких випадках, однак, це непотрібно.

Відповідний вплив на читача може бути досягнутий з використанням допоміжних позамовних засобів. Для письмових текстів це може бути форма та розмір шрифту, виділення кольором, ілюстрації, навіть тип паперу. Для усних текстів в таких ситуаціях значну роль можуть відігравати особистість автора тексту, оточення, звукове (музикальне) супроводження тексту тощо. Вплив усних або письмових текстів може залежати також від врахування очікувань потенційних слухачів або читачів, особливо для соціально значущих текстів, або для текстів, які безпосередньо стосуються інтересів тих, для кого вони призначені.

Таким чином, врахування факторів впливу на форму текстів в залежності від їх призначення може бути додатковим аспектом в процесі підготовки навчальних матеріалів для спеціалізованої мовної підготовки студентів різних спеціальностей. Це допоможе оптимізувати мовні компетентності студентів, раціоналізувати процес мислення для досягнення конкретних комунікативних цілей, особливо за умов обмеженого часу та інших ресурсів.

Література:

1. Попова Л.І. Роль ситуативних особливостей текстів в електронній формі у навчанні іноземних мов. // Л.І. Попова // Іншомовна освіта у вищій технічній школі: методи, підходи, технології: Матеріали V міжнар. наук.-метод. конф. 30 жовтня 2015 року. – К. : ЦУЛ. – С. 117-118.

2. Шиліна Л. Проблеми підготовки фахівця до роботи з інформацією іноземною мовою в складних професійних ситуаціях/ Л. Шиліна // Поєднання інноваційних і традиційних технологій навчання української та іноземних мов як чинник забезпечення дієвості знань: матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції/ Харківський торговельно – економічний ін-т КНТЕУ. – Харків, 2017. – С. 382-385.

3. Щірова О. Використання інноваційних технологій на основі традиційних методів при навчанні іноземної мови/ О. Щірова // Поєднання інноваційних і традиційних технологій навчання української та іноземних мов як чинник забезпечення дієвості знань: матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції/ Харківський торговельно – економічний ін-т КНТЕУ. – Харків, 2017. – С. 385-386.